

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Прешлаша се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и полаже у напријед.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље само Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку рјеч или број до пет цифара из петит слова по 4 паре, гармонд слова 6 пара; цифери слова 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер — Осим напријед изнешене цијене од рјечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Издаје се суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 162. Устава у вези са чл. 27. и 37. закона о државном буџету, рјешили смо и рјешавамо:

Кредити одобрени буџетом прихода и расхода за 1913. годину важиће за мјесеце јануар и фебруар 1914 године, сходно чл. 37. закона о државном буџету.

За исто вријеме важиће кредити расхода за новоослобођене крајеве у овим износивима:

	Перпера
а) по струци Министарства Унутрашњих Дјела	140.000—
(перп. стотину четрдесет хиљада).	
б) по струци Министарства Правде	10.000—
(перпера десет хиљада).	
в) по струци Министарства Финансија и Грађевина	45.000—
(перпера четрдесет и пет хиљада).	
г) по струци Министарства Војног	700.000—
(перпера седам стотина хиљада).	

д) по струци Министарства Просвјете и Црквених Послова 50.000— (перпера педесет хиљада).

Ови кредити подмириваће се из редовних прихода новоослобођених крајева а у колико исти не би били довољни, подмириваће се из општих државних прихода.

Препоручујемо свима Нашим Министрима да се о извршењу овог рјешења старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покуравају.

Цетиње, 23. децембра 1913. год.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир, сердар,
Ј. Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојинић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић с. р.

Министар
Просвјете и Црквених Послова,
М. М. Мијушковић с. р.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На основу чл. 125. а у вези са чланом 214. Закона о устројству војске, рјешили смо и рјешавамо:

да се Нико Јовићевић, пјешадијски поручик у оставци, поврати на сталну службу у војсци са чином пјешадијског капетана, а са старјешинством и правима од 1. октобра 1912. год.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. децембра 1913. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант, бригадир, сердар,
Јанко Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета, постављамо:

за фактора војне штампарије Пера По-

чека, досадашњег вршиоца исте дужности, са годишњом платом од 2400 перп.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. децембра 1913. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета,
Генерал-ађутант, бригадир, сердар
Јанко Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 1. Закона о краљ. влади и Нашег прогласа о присаједињењу ослобођених области, прописујемо ову

УРЕДБУ

о

школама у ослобођеним крајевима

Чл. 1.

Све јавне и приватне школе, други заводи и установе за образовање стоје под надзором државних власти. Министар Просвјете и Црквених Послова као непосредна надзорна власт врши надзор преко школ. надзорника и нарочитих изасланика, које за то делегира.

Све приватне школе, заводи и установе за образовање не могу постојати без предходног одобрења Министра Просвјете и Црквених Послова.

Основне народне школе.

Чл. 2.

Основна државна настава обавезна је за све грађане ослобођених области без разлике.

Чл. 3.

Дакон о народнијем школама у краљ. Црној Гори од 2. фебруара 1907. г. уводи се у ослобођене области, у колико није овом уредбом његово увођење ограничено.

Чл. 4.

За први став члана 20. Закона о народ. школама гласи:

„У мјестима, гдје нема прописних ставова за наставнике, општине им дају накнаду у новцу за стан и огрјев уједно, и то у обласним мјестима и Ђаковици по 60 перпера мјесечно, а у свим осталим мјестима по 30 перпера“.

Чл. 5.

Да се тачци 1. чл. 26. Закона о народ. школама дода име наука о вјери.

Чл. 6.

Да се чл. 28. Закона о народним школама дода нови став:

„Ученици других вјероисповијести неће ићи у школу о својим великим празницима“.

Чл. 7.

Да се трећи став члана 29. Закона о народним школама промијени, и да гласи:

„Мушка дјеца, која су прешла 15. годину, а женска 12., не могу се примити у I. разред основне школе. За одраслије, који су прешли те године, могу се, ако желе најмање њих 10, образовати нарочити курсеви с допуштењем школског надзорника“.

Чл. 8.

Да се члану 34. истог Закона дода нов став:

„Стални су учитељи и они, који су свршили чет. богословско-учитељску школу послјије четири разреда гимназије, или призренску богословско-учитељску школу, или уопште стручну педагошку школу, која стоји у рангу поменутих“.

Чл. 9.

Да се члану 39. Закона о народним школама додају два нова става:

„Право на повишицу губи се за сваку годину, у којој је наставник добио слабу оцену, као и за оне, које су изгубљене због напуштања дужности или по осуди. Стални учитељи-ице, који нијесу на својој кући, имају годишњи додатак од 280 перпера. Овај додатак пада на терет општинског буџета“.

Чл. 10.

Да прва тачка чл. 45. Закона о народ. школама гласи:

„Стални наставник не може изгубити службу без одлуке Министра Просвјете или Просвјетног Савјета због доказане кривице, и не може се премјештати у друга мјеста осим по потреби, по молби или за казну“.

Чл. 11.

Да се чл. 46. истог Закона измијени, и да гласи:

„Учитељска мјеста попуњавају се стјечајем, који расписује Министарство Просвјете најдаље до 1. маја сваке године, а избор кандидата врши нарочита комисија, коју поставља Министар Просвјете на годину дана“.

Чл. 12.

Да се други став чл. 57. Закона о народ. школама промијени, и да гласи:

„Ниједна се казна не може изрећи, док се кривица не ислиједи, и док се наставник не саслуша“.

Чл. 13.

Да се члану 72. истог Закона дода нова алинеја:

„У недостатку ових, за надзорнике се могу поставити и наставници нар. школа, који су стални учитељи с потпуним квалификацијама, и имају најмање 10 година службе, а одликовали су се својим наставничким радом“.

Чл. 14.

Да се чл. 73. Закона промијени, и да гласи:

„Школски надзорници добиће ранг и плату према школским квалификацијама, способности и годинама службовања.“

На име путовања по школ. области имају 360—720 перпера годишње“.

Чл. 15.

Да се чл. 74. Закона промијени, и да гласи:

„Колико ће бити надзорника и мјеста, гдје ће бити канцеларија, одређује Министар Просвјете.“

Надзорници се постављају указом Краља Господара, а на приједлог Министра Просвјете“.

Чл. 16.

Да одредбе чл. 76. и 77. потоњи став, као и члана 82. не важе.

Гимназије

Чл. 17.

Да се уведе у ослобођене области Закон о устројству гимназија у краљевини Црној Гори од 1890. г., у колико његово увођење овом уредбом није ограничено.

Чл. 18.

Да § 8. Закона о устројству гимназија гласи:

„Наставни план и програм за државне гимназије у Црној Гори одобрен рјешењем Министра Просвјете и Цркв. Послова од 11./IX. 1907. г. бр. 3828. и 30./X. 1908. г. бр. 3400.“

Чл. 19.

Да се § 47. Закона о устројству гимназија промијени, и да гласи:

„У гимназије се примају редовни ученици, а по одобрењу Министра Просвјете може бити и ванредних“.

Чл. 20.

Да се у § 52. у потоњој тачци, у колико се тиче наредбе Министарства од 21./VIII. 1886. г. бр. 349. т. з., учине ове измјене у б), и да гласи:

„Који имају двије слабе биљешке из обавезних предмета, могу, ако им то дозволи проф. збор, ради пријелаза у старији разред поправити те биљешке поновним испитима из тих предмета“.

Да т. в. гласи:

„Који имају три или четири слабе биљешке из обавезних предмета, морају остати у истом разреду“.

Да т. г.) гласи:

„Који имају из обавезних предмета више од четири слабе биљешке, не могу више никако бити примљени у гимназију“.

Овим се одредбама о превођењу ученика не могу користити ученици из гимназија у старим крајевима својим прелажењем тамо.

Чл. 21.

Све остале одредбе овог Закона, као и Закона о наставницима средњих школа од 1890. г. и Закона о уређењу школа од 1897. г. уводе се у новоослобођене крајеве, у колико су у досадашњим вриједице.

Учитељска школа

Чл. 22.

Да би основне народне школе добивале способне учитеље, држава се брине за образовање учитеља тих школа, па за то се заводи у Црној Гори Учитељска (Педагогијска) Школа.

Чл. 23.

Ова се школа оснива и издржава о државном трошку.

Чл. 24.

Учитељска Школа стоји под врховним надзором Министарства Просвјете и Црквених Послова, а најближу управу има над њом управитељ.

Чл. 25.

Управитеља, професоре и сунленте Учитељске Школе поставља Краљ Господар на приједлог Министра Просвјете и Црквених Послова.

Предметне учитеље и учитеље вјештина поставља сам Министар Просвјете и Црквених Послова.

Чл. 26.

Управитељ, професори и сунленти у Учитељској Школи могу бити они, који имају квалификације наставника средњих школа, а по недостатку таквих лица примеће и друга лица са средњешколском, педагошком спремом за учитеље, која су позната као ваљани радници на педагошком пољу.

Учители вјештина морају својим свједоубама или испитом показати, да имају знања и способности за вјештине, за које се постављају.

Чл. 27.

У ову школу примају се ученици, који су свршили с добрим успјехом најмање четири разреда гимназије или реалке, а доброд су владања; који су здрави, и немају никаквих мана, које би им као потоњим учитељима сметале у вршењу дужности.

Чл. 28.

Учење у Учитељској Школи траје три године, и по томе се школа дијели на три разреда.

Чл. 29.

Који ће се наставни предмети предавати у Учитељској Школи, одређује Министар Просвјете и Црквених Послова по саслушању Главног Просвјетног Савјета.

Осим тога Министар Просвјете овлаштен је, да изда наставни план, који ће ближе одредити, шта ће се и колико из кога предмета, и у којим разредима учити.

Чл. 30.

За вјежбање у школском раду заводи се вјежбаоница, која ће стајати у непрестаној савези и под управом Учитељске Школе.

Чл. 31.

Зарад унапређења наставе и научног образовања држава оснива за Учитељску Школу библиотеку, потребну збирку

за предавање јестествене, земљописа, физике и хемије и помоћних средстава за предавање геометрије и т. д.

Члан 32.

За боље разумјевање наставе у полској привреди додаје се овом заводу потребна земља и башта, коју обрађују и унапређују ученици под упутством економом и баштована с потребним бројем радника.

Исто тако постоји мјесто за гимнастику с потребним справама.

Члан 33.

Главније су дужности управитељеве:

а) да и сам предаје који предмет;
б) да се стара, да се извршују све наредбе ове уредбе и дотичне власти, и да влада потпуни поредак и послушност у цијелом заводу;

в) да пази, како наставници предају своје предмете; да долази на њихове часове, и уопште да настојава, да наставници извршују уредно своје дужности;

г) да пази, да се све науке предају по педагогичким начелима, и да се свршују у одређено вријеме;

д) управитељ може казнити наставнике за мање погрешке опоменом, укором и осмодневном платом, а веће доставља Министру.

ђ) управитељ руководи испит зрелости;

е) он према потреби позива наставнике на састанке ради савјетовања;

ж) он наређује замене, или сам замјењује наставнике, који не могу доћи на дужност;

з) он може дати наставнику три дана одсуства у случајевима потребе. Њему се правдају ученици за изостанке; и он рјешава, да ли је изостанак оправдан или не.

Он може осим прописаног распуста школског и у друго вријеме распустити ученике на један дан одмора;

и) управитељу се пријављују ученици, који желе да ступе у овај завод;

ј) управитељ и наставници Учитељске Школе могу походити по одобрењу Министар Просвјете неке основне школе у нашој земљи;

к) управитељ је дужан, да за вријеме школског одмора руководи практично обучавање учитеља основних школа, које ради тога буде упутио Министар Просвјете и Црквених Послова;

л) управитељ с дјеловођом чува по списку све школске ствари осим библиотеке и кабинета; надгледа ствари домова, имање и школску зграду, и одговара за њих;

љ) управитељ с дјеловођом отправља цијелу администрацију завода. У рачуноводству има се управљати по контролним правилима, и одговара за уредност рачуна;

м) Управитељ прима и отпушта све послужитеље.

Члан 34.

Дужности разредних старјешина у Учитељ. Школи исте су као оних у осталим средњим школама.

Члан 35.

Дужности су наставника уопште:

а) да предмете, одређене им за предавање, сврше на вријеме, држећи се наставног плана и наставних програма, које је Министар Просвјете и Црквених Послова на основу Закона прописао;

б) у случају болести или друге какве сметње дужан је сваки на вријеме извјестити о томе управитеља;

в) да долазе у сједнице на позив управитеља, и да иду редом у цркву у недељне и празничне дане;

г) да чувају научне справе и збирке својих кабинета, и да за њих одговарају;

д) за вријеме школског одмора уче садашње учитеље основних школа извјесним предметима они наставници Учитељске Школе, који буду за то одређени. Који се приме овог ванредног посла, имају за та предавања награду, која износи најмање толико, колико једномјесечна плата дотичног наставника.

Члан 36.

Наставници Учитељске Школе с вишом стручном спремом имају сва права као и остали наставници средњих школа, и по томе добијају периодично повишавање плате.

Закон о пензионисању важи и за њих као за остале средњешколске наставнике.

Закон о наставницима средњих школа у краљевини Црној Гори 1899. г. обавезан је и за професоре и наставнике Учитељске Школе.

Члан 37.

Збор Учитељске Школе састављају управитељ, сви професори и супленти.

Члан 38.

Збор се састаје на позив управитеља, или кад предложи три наставника у вријеме, кад се не учи. На збору се рјешавају дјела по вишини гласова.

Члан 39.

Одлуке збора потписује управитељ и сви, који су у збору вијећали, а објављује и свршује сам управитељ.

Члан 40.

Дужност дјеловође и библиотекарера отправља за годину дана онај наставник, кога савјет одреди.

Члан 41.

Савјет Учитељске Школе:

а) саставља распоред часова и наставних предмета међу наставнике;

б) рјешава о примању ђака у школу и о прелазу ђака у старије разреде према показаном успјеху;

в) одређује вријеме и ред испита, и то подноси на одобрење Министру Просвјете и Црквених Послова;

г) изриче над ученицима све веће казне према школским правилима. Одлуке о казни изгнања из школе подноси предходно на одобрење Министру Просвјете и Црквених Послова;

д) договара се о свему, што би служило унапређењу и усавршавању завода, и што нађе за добро, предлага Министру Просвјете и Црквених Послова. Исто тако договара се о измјени распореда часова и школских правила, и то подноси Министру Просвјете и Црквених Послова;

ђ) стара се о набављању наставних предмета и књига за библиотеку;

е) при свршетку сваке године професорски савјет саставља извјештај о стању завода у научном и моралном погледу, и подноси га преко управитеља Министру Просвјете.

Члан 42.

Дјеловођи је дужност:

а) да води списак примљених ученика, и уводи у главни протокол имена свију ученика по разредима;

б) да води на састанцима записник; да помаже управитељу, да саставља, препишује и отправља одлуке и текуће послове администрације;

в) да, ако нема библиотекарера, пази, да је у добром поретку библиотека; да води списак свих књига, и да их даје на читање, а при свршетку сваке године да подноси извјештаје о стању библиотеке, за коју одговара.

Члан 43.

Ученици, који желе ступити у Учитељску Школу, ваља да поднесу управитељу свједочанства, гдје су ишли у школу, и каквог су владања и пријежања, а тако исто да поднесу и крштено писмо.

Све ће ученике, прије но што се приме, прегледати лекар, јесу ли здрави, и јесу ли богиње калемили.

Члан 44.

Уписивање ученика предузима се првих дана школског течаја.

Члан 45.

Ученици прелазе у старије разреде према оценама њиховог годишњег успјеха. Правила о тим оценама прописује Министар Просвјете и Црквених Послова.

Члан 46.

Сиромашни и ваљани ученици добијају државну стипендију према правилима, која су прописана за државне стипендисте.

Члан 47.

Предавање се почиње одмах после свршеног уписивања — првих дана у мјесцу септембру, и продужава се непрекидно, осим недељних дана, и осим времена, које је одређено за школски одмор.

Члан 48.

Вријеме, које се пропише за свакогodiшње екскурзије, употребљаваће се на практично познавање отаџбине и онога, што се учи у школи (из земљописа, јестествене и т. д.). Дотични професор практиче и поучавати питомце у путовању, за које ће завод трошкове подмиривати.

Члан 49.

Одмор о Божићу и Васкрсу траје по недељу дана; осим тога одређује се велики одмор од два мјесеца — од почетка јула до конца августа.

Члан 50.

Испит ученика бива један пут у години у мјесцу мају и јуну.

На испитима треба да се види сав напредак, који су ученици постигли за школску годину.

Министар Просвјете одређује, ко ће присуствовати испитима.

Члан 51.

Ученици најстаријега разреда дужни су на свршетку учења положити учитељски испит. Али за то неће полагати обичног испита, који се на крају школске године полага, а резултат годишњих биљежака њима ће вриједити као општи резултат. Који ученик из једног или два предмета добије слабе оцјене у општем ре-

зультату, примаће се на учитељски испит, пошто биљешку из тих предмета поправи начином, којим се испитне биљешке поправљају.

Вријеме за држање учитељског испита одређује Министар Просвјете и Црквених Послова у правилима о томе испиту.

Члан 52.

Даља упутства у погледу унутрашње управе разредних старјешина распореда, начина предавања, поретка и владања у заводу, као и правила о владању ученика издаће Министар Просвјете и Црквених Послова.

Члан 53.

Ова уредба важи од дана, кад је Краљ Господар потпише, а ступа у живот од дана, кад се обнародује у „Гласу Црногораца“, и онда престаје да важе све наредбе, које би стајале у противности са одредбама ове уредбе.

Препоручујемо нашем Министру Просвјете и Црквених Послова, да ову уредбу обзнани, и о њену се извршењу стара.

Цетиње, 17. децембра 1913.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Војни,
Заступник Министра Иностраних Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир, сердар,

Јанко Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Лабуд Гојнић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Ристо Поповић с. р.

Министар Просвјете и Црквених Послова,

М. М. Мијушковић с. р.

Министар Правде,
Љуб. А. Банић с. р.

На основу чл. 52. „Уредбе о школама у ослобођеним областима“, прописујем ова

ПРАВИЛА

за ученике Учитељске Школе

I.

Владање ученика

A. У Школи

Члан 1.

Ученици Учитељске Школе спремају се, да буду васпитачи народног подмлатка. Према томе, док су они још ученици у Учитељској Школи, дужни су живјети поштено, и навикавати се на све врлине, које су потребне за савјесно вршење учитељских дужности, те да тако својим ученицима буду моралан углед, а уједно да придобију што више пријатеља за потпору у раду васпитачком.

Члан 2.

Ученици морају тачно и уредно долазити на предавања. На знак звона треба одмах сви да иду у своје разреде, и да ту у тишини и реду чекају наставника сваки на одређеном мјесту. При уласку наставника треба сви да устану, и да мирно стоје, док он не сједне, или док им не дадне знак да сједну.

При прозивању ради биљежења изостака треба сваки ученик да се пристојно одазове.

За вријеме предавања не смије нико улазити у школу, нити излазити напоље без допуштења.

Члан 3.

Кад наставник предаје, треба сви ученици да пазе. За то вријеме не смију се они ничим другим забављати.

Нарочито морају ученици бити мирни, кад се испитују ради оцјене, и кад израђују писмене задатке у школи.

Члан 4.

Ученици треба да врше савјесно своје школске дужности. Тако, они су дужни, да свагда на вријеме израђују и доносе одређене задатке. Они треба да су увијек спремни за испитивање.

Нико не може захтијевати, да се испитује, кад хоће, нарочито ради поправљања биљешке; на против сваки је ученик дужан и преко године и на испиту одговарати, кад год се пита из кога предмета.

Ученици не смију захтијевати, да им наставници саопштавају биљешке прије одређеног времена.

Члан 5.

Пошто наставник изађе из разреда, ученици излазе на одмор у ходник или авлију, и ту треба да се понашају у свему тако пристојно, како ће ученицима основне школе (вјежбаонице) служити за примјер. Нарочито се забрањује: узнемиравање дјецe, викање, лупање, свирање и играње, бацање камена, лоштање, грудање, говорење непристојних ријечи — уопште све, што квари школски ред, и што не приличи пристојним младићима.

Члан 6.

Ученици треба да живе међу собом у братској љубави. За то се забрањује све оно, што може пореметити братску заједницу, а нарочито: свађања и бој, превара и вријеђање ма којим начином.

Члан 7.

Ученици треба да чувају школске ствари, и да не чине никоме штете.

Члан 8.

Без допуштења управитељева ученици се не смију скупљати у школу, у вријеме кад нема предавања.

Члан 9.

Своје наставнике дужни су ученици свуда с поштовањем предусријегати, и свагда покоравати се њиховим наредбама у свему, што се тиче школскога реда и рада.

Строго је забрањено омаловажавање наставника и њихових предавања, непошлушност и упорност, оговарање, клеветачење и вријеђање наставника ма којим начином.

Члан 10.

Сваки ученик може само у своје име нешто чинити, говорити и писати; стога може сваки само за себе усмено или писмено молити се, и жалити се претпостављеној власти. Молбе и жалбе, које су упућене највишој школској власти, могу се подносити само преко управе Учитељске Школе. Оне морају бити написане пристојно.

Члан 11.

Ради лакшега држања реда одређује се на извјесно вријеме у сваком разреду по један или више редара, који се нарочито брину за чистоћу, вјетрење и гријање школских соба, пазе на ред у својем разреду између часова, при идењу у цркву и при екскурзијама, и помажу наставницима при прозивању ученика и у другим школским пословима.

Редаре одређује и надзирава управитељ и разредни старјешина, т. ј. професор (наставник), кога савјет Учитељске Школе за који разред одреди.

B. У цркви

Члан 12.

Ученици су дужни у одређено вријеме ићи у цркву.

Пред полазак у цркву дужни су доћи на вријеме и на одређено мјесто на прозивку, гдје морају чекати, док наставник не каже да пођу.

Члан 13.

Ученици иду у цркву по разредима — почињући од најмлађег разреда.

На путу и у порти црквеној не смије се викати ни пушити. У цркву као и у школу није слободно носити палице.

Члан 14.

У цркви морају ученици пристојно стајати, и сложено пјевати; забрањено је ученицима стајати и сједити у столовима; и за пјевницама могу стајати само пјевачи а одређени помагачи. Забрањује се излажење из цркве прије свршеног богослужења.

Из цркве излазе ученици Учитељске Школе послеђа ђака нижих школа, и то оним редом, како стоје у цркви.

Члан 15.

Међу ученицима мора у цркви владати потпуни ред и тишина. Нарочито се забрањује намерно кварење пјевања, разговор, освртање, смијање, читање књига и новина.

Неред у цркви казни се строжије него у школи.

Члан 16.

Све што важи за богослужење у цркви, важи и за богослужење ван цркве.

Члан 17.

Изостанак од вечерње рачуна се као један, а одсуство од литургије као два школска часа.

Бјегање од цркве послеђа прозивке, као и бјегање с предавања, а нарочито кад се дају оцјене, строго је забрањено.

Члан 18.

Изостанци од цркве као и од школе морају се у одређено вријеме код управитеља оправдати. За оправдање изостака због болести служи увјерење школског лекара.

V. Ван школе и цркве

Члан 19.

Ученици Учитељске Школе треба да се свуда у друштву понашају пристојно, и да живе поштено, као што то доликује будућим васпитачима. Они треба и у свом приватном животу да поступају тако, како ће у народу одржати добар глас Учитељској Школи, у којој се образују, и сачувати достојанство народнога учитеља.

С тога се најстрожије забрањује све, што је непристојно и непоштено, а нарочито: банчање, картање, коцкање, узнемиравање грађана — особито ноћу — клеветање, лаж, превара, лакоумно задуживање, крађа, похођење непристојних мјеста и у опште неморалан живот.

Члан 20.

Ученици могу становати само у солидним породицама. Становање у гостионицама не допушта се никако.

При уписивању у школу дужан је сваки ученик јавити управитељу, гдје је узео стан. То исто бива и при свакој промјени стана. Ученик се мора иселити из стана, ако управитељ нађе то за потребно.

Члан 21.

Без велике потребе ученици не смију походити гостионице и кафане.

Забрањено је ученицима држати говоре на јавним зборовима, и учествовати у дружинама. Исто тако не могу ученици ићи на игранке и на друге сличне забаве, нити их могу приређивати сами без допштења управитељевог.

Члан 22.

Ученицима је најстрожије забрањено омаловажавати и вријеђати школске власти и наредбе путем штампе. Исто тако не смију ученици писати у новинама о политичким стварима.

Члан 23.

Ученици не могу склапати никакве дружине без допштења професорског збора и коначног одобрења Министра. Просвјете у школи, ни ван школе.

Строго је забрањено прављење нереди у школи и ван школе, а најстрожије ће се казнити они ученици, који подстичу и нагоне друге ученике, да учествују у нередима.

II.

Мјере за поправљање

Члан 24.

Који се ученици огријеше о овај закон, биће за мање иступе најприје опоменути на дужност.

Такве опомене даје сваки наставник и биљежи их у прозивници.

Члан 25.

За веће иступе, као и за мање, који се понављају, даје ученицима опомене дотични разредни старјешина.

Ове се опомене сматрају као укор.

Члан 26.

За поновљене нереди казни ученике управитељ учитељске школе затвором од један до десет дана.

Члан 27.

За преступе и поновљене веће иступе добивају ученици писмене опомене од савјета учитељске школе.

О овим казнама, као и онима у чл. 26., води управитељ нарочити списак.

Члан 28.

Који се ученик и после друге писмене опомене не поправи, него заслужи и трећу опомену отпушта се из учитељске школе.

Такав ученик може идуће школске године бити опет примљен у школу, и то у исти разред, у коме је био.

Члан 29.

За неморална дјела, која понижавају и бешчасте, ученик се искључује на свагда из учитељске школе, и уједно из свих школа у Краљ. Црној Гори.

Члан 30.

Отпуштање и искључење ученика бива по одобрењу Министра Просвјете и Црквених Послова.

Члан 31.

За неоправдане изостанке од школе и цркве казне се ученици поступно према броју часова и према приликама.

Изостанци се биљеже у прозивницама и своде се на крају сваког мјесеца, а тада се и рјешава о њима.

За изостанке до десет (10) часова у редовним приликама казни ученика разредни старјешина, до двадесет пет (25) управитељ, а преко тога савјет учитељске школе.

Члан 32.

Који ученик учини какву штету, мора је накнадити. Тако исто, кад се задужи, мора дуг на вријеме платити.

Ако то не учини на прву опомену, наплатиће се од његове стипендије, ако је има; а ако нема стипендије, биће иначе кажњен.

Ако се не може сазнати, који је ученик учинио штету, накнадиће је сви ученици, који се десе на мјесту гдје је штета учињена.

Таквим ученицима неће се издавати свједочанства док не накнаде штету и док се не намире са својим повјериоцима.

Члан 33.

При оцењивању кривице и одређивању казне узимају се у рачун свагда све околности и прилике, које олакшавају или отежавају кривицу, па према томе може се неком ученику казна ублажити или опростити, а може се и поштри тако да се ученик одмах строжије казни.

Члан 34.

Писмене опомене застаравају послје године дана, и према томе губе важност у свему ако се ученик међу тим сасвим поправио.

Члан 35.

Ученик, који се отпусти из учитељске школе, не може послје бити ни ванредан ђак у истој школи.

Члан 36.

Оцене из владања биљеже се засебно, а оцене за похођење школе биљеже се опет засебно.

Члан 37.

Владање биљежи се оценама: примјерно, врло добро, добро, лоше и изгнан из свих завода.

Прву оцјену добија ученик (ученица), који није кажњен ни једном казном у тој години.

Другу оцјену добија онај ученик (ученица), кога је казнио разредни старјешина. Трећу оцјену добија ученик (ученица), кога је казнио управитељ.

Четврту оцјену добија ученик (ученица), кога је казнио професорски савјет.

Пету оцјену добија ученик (ученица), кога савјет професорски казни изгнањем из свих завода.

Члан 38.

Престају утјецати на оцјену из владања, ако би се ученик (ученица) од дана изречене над њим казне примјерно владао:

а.) Казна коју је изрекао разредни старјешина после три мјесеца.

б.) Казна коју је изрекао управитељ после четири мјесеца.

в.) Казна коју је изрекао професорски савјет после шест мјесеци, и то по одлуци професорског савјета.

Члан 39.

Похођење школе биљежи се оценама: похвално, марљиво, прилично и немарљиво.

Прву оцјену добија ученик (ученица), који није учинио у течају године више три неоправданих изостанка.

Другу оцјену добија ученик (ученица), који у течају године није учинио више од шест неоправданих изостанка.

Трећу оцјену добија ученик (ученица), који није учинио у току године више од дванаест неоправданих изостанка.

Четврту оцјену добија ученик (ученица), који у току године учини више од дванаест неоправданих изостанка.

Члан 40.

Ученик учитељске школе који својеволно оставља школу, треба да врати не само ствари и књиге завода него и да накнади трошкове, који су за њега учињени за вријеме док је био у заводу. Кад ово учини, издаће му се свједоцба, у којој ће се назначити зашто је оставио школу.

Члан 41.

Ученику, који је отпуштен или искључен из учитељске школе, биљежи се то заједно са кратким назначењем узрока и помена рјешења министарског на мјесто владања у свједочанство.

Таквом ученику издаје се свједочанство тек онда, пошто врати све школске ствари и накнади штету, ако би је учинио.

Члан 42.

Ова правила важе од дана, кад их потпише Министар Просвјете и Црквених Послова, а обавезну снагу имају од дана кад буду објављена у званичном листу.

Цетиње, 28. децембра 1913. г.

Министар

Просвјете и Црквених Послова,
М. М. Мијушковић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. В. Краљ Господар пошао је са Краљевском Породицом на Ријеку.

— Њихова Кр. Височанства Пријестолонашљедник и Пријестолонашљедниковица отпутовали су у иностранство.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Прослава Никољ-дана у Минхену. Пишу нам из Минхена: У Ленбаховој сали умјетничке дворане (Künstlerhaus), у нај-

љепшој у Минхену, чије зидове красе велике творевине бесмртног њемачког сликара, прослављен је имендан нашег Краља Господара. Ову прославу, прву своје врсте у Њемачкој, приредила је управа „Дубвида“, која је нарочитим позивницама позвала неколико отмијених чланова минхенске публике и све Србе у Минхену, који су се у великом броју позиву одазвали.

Пошто је предсједник друштва д-р Шуп поздравио госте, којих бијаше око 70 и међу њима госпођа д-р Луја кнеза Војновића с госпођицом кћерком, замолио је друштвеног секретара д-р Раши, да отпочне своје предавање: „Њ. В. Краљ Црне Горе Никола I као пјесник“.

У збијеном и врло смишљеном разлагању изнио је говорник развој српске литературе, истичући најбоље и карактеристичне српске писце првих времена као Доситеја, Вука, Мушицког, Сарајлију, Видаковића, Поповића, Суботића и друге, објашњавајући и прилике, у којима се српска књижевност развијала. С добрим познавањем и у живахној форми говорио је надаље д-р Раши, који је и лично књижевник, о дубровачкој литератури и о страном утицају који је у њој превлађивао.

Говорећи о српској литератури уопште, постепено је говорник пријешао и на ондашње политичко стање у Црној Гори и на књижевни рад дома Петровића—Његоша. На диван начин разлаже говорник пјеснички развој рада Владике Петра II Његоша, којему су његов „Горски Вијенац“, а поред овог и „Лажни Цар Шћепан Мали“ и „Луца Микрокозма“ осигурали завидно мјесто у свјетској литератури и философији, сажалевајући што ове посљедње двије ствари нијесу на њемачки или француски преведене.

Муза која се дружила с Његошем, продужује своју дружбу и са великим војводом Мирком и његовим Сином — данашњим Краљем Црне Горе. Др. Раши је опширно изнио слику духовног развоја Краља Господара, говорећи о Његовој судбини и судбини Његова народа, о ратним успјесима, о пјесничким творевинама: драми и лирици, у којој сад своје „соколе црних брегова“ на борбу подстиче, сад дивно опјевава њепоту и плаветнило дивне Адрије, коју он као војсковођа ослобођава и преклиње је да му уз Његов камен пјенуши.

Надаље је др. Раши с пуно смисла говорио о „Балканској Царици“, „Књазу Арваниту“ и „Пјеснику и Вили“, у којима се огледа снага Краљевог пјесничког дара. Успјеси Његови на књижевном пољу нијесу мањи од оних на ратном, а чежња Његова да види Српство ослобођено се најбоље огледа у „Онам' Онамo“ и у „Пјеснику и у Вили“.

Завршујући своје предавање наглашује др. Раши, да се у Краљевим пјесничким творевинама истичу високи епски погледи. Људска част, чисто јунаштво и самопрегорјевање, жудња за слободом, вјерност жене, љубав к отаџбини и слободи, све ово испуњава душу овог Великог Човјека и кулминира у Његовим дјелима.

Послије Рашеова предавања рецитовао је мајсторски и са великим успјехом др. Фрас (Fraass), један од најбољих минхенских рецитатора, а дјелимично у свом пријеву: „Посвету из „Балканске Царице“, „Мору“, „Онам' Онамo“ и „Мојој Зорки“. Гости су били очарани овим рецитовањем и дугим аплаузом захваљењу је рецитатору на умјетничком извођењу и изврском разумијевању.

Бурно „Живо!“ и „Hoch!“ разлијегало се у сали, кад је др. Раши, с чашом секта у руци, позвао присутне да напију у здравље Краља Господара. За овим је један од Нијемаца устао и предложио да се у име скупљених упути поздравни телеграм Његовом Величанству Краљу, што је и учињено.

Свечаност се и даље наставила, а удјела су узели признати минхенски умјетници као проф. Вернеркофка (пјевање), г-ђица Муза (пјевање), г-ђица Еберхард (чело) и г-ђица Коњрад (рецитовање) и очарали су публику својом умјетношћу. На крају је било и неколико игара, те се публика у најбољем расположењу и пријатно изнаена овом прославом развијала у касно доба ноћи. Овадња штампана је похвално о овој вечери писала.

Аранжерима ове прославе др. Шупу и др. Раши дугује се захвалност, јер су се озбиљно старали, да имендан нашег узвишеног Краља Господара достојно буде прослављен. **Б. В.**

ТЕЛЕГРАМИ

Вјерење у руском двору

Петроград, 23. децембра

У двору великог кнеза Александра Михајловића вјерила се Велика Кнегиња Ирина Александровна са грофом Феликсом Сумароковым Елстоном. — Бечки Кор. Биро.

Ријешење бугарске кризе

Софија, 24. децембра

Краљ Фердинанд је потписао указе којим се поново именују за министре сви чланови Радославовљева кабинета. — Бечки Кор. Биро.

Грчки добровољци

Солун, 25. децембра

Епирски комитет послао је нових двије стотине добровољаца у Корицу. У грчким круговима влада највеће одушевљење за борбу. Многобројни официри и војници уписали су се у добровољце за Епир. Бечки Кор. Биро.

Изет-пашина завјера

Валона, 26. децембра

У Валони је проглашено опсадно стање. Синоћ је стигао из Цариграда један брод на којему је било двије стотине турских војника и шест официра који су се хтјели ноћу искрцати, побунити становништво и прокламовати Изет-пашу за владоца. Провизорна влада, у споразуму са контролном комисијом и холандским официрима, одмах је похапсила Турке. Овај догађај произвео је силан утисак у Валони. — Бечки Кор. Биро.

Турске војне реформе

Цариград, 27. децембра

Сви војни аташеи заузети су важним измјенама у министарству војном. — Бечки Кор. Биро.

Шукри паша

Цариград, 27. децембра

Шукри паша, бранилац Једрена, стављен је у стање покоја. — Бечки Кор. Биро.

Кнез од Вида

Берлин, 27. децембра

Према извјештајима са мјеродавног мјеста, кнез од Вида не одриче се кандидатуре на арбанашки пријесто и не да се збунити покушајем Изет пашине завјере. — Бечки Кор. Биро.

Прослава миланског едикта у Нишу

Биоград, 28. децембра

У недељу ће се прославити у Нишу објава миланског едикта Цара Константина којим је он, 313. год., дао слободу Хришћанима. Свечаности ће присуствовати пријестолонасљедник, г. Пашић, министри, неколико страних министара и мноштво угледних личности. Тврди се да ће у Нишу бити откривен споменик цару Константину на његов празник. — Биоградски Пресбирос.

Изет-пашина завјера

Цариград, 28. децембра

На вијест о прокламацији Изет-паше, Палавичини, аустро-угарски посланик, предузео је кораке код великог везира, тражећи од њега разјашњење. Велики везир је изјавио да Porta нема никакве везе са том ствари и да ће се трудити колико више може, да се не огријешу о одлуку великих сила односно Арбаније. Изет-паша је посјетио јутрос Палавичини. — Бечки Кор. Биро.

Реформе у Анадолији

Цариград, 28. децембра

Преговори о реформама у Анадолији мораће се за неко вријеме обуставити. — Бечки Кор. Биро.

Веницелос у Риму

Рим, 28. децембра

Веницелос, грчки министар предсједник, дуго је конферисао са Маркизом ди Сан-Ђулиано, талијанским министром иностраних дјела. Затим је Веницелос поново посјетио амбасадоре Француске и Енглеске. — Бечки Кор. Биро.

Званични огласи

Школска објава

Упис у учитељску школу која се отвара у Пећи извршиће се од 2—6 јануара у канцеларији управе те школе.

У I разред ове школе примаће се ученици: који су свршили најмање четири разреда гимназије или реалке; да су врло доброд или одличног владања; да нијесу старији од 20 година; да су здрави и да немају тјелесних или душевних махна, које би им као потоњим учитељима сметале у вршењу дужности.

Уписнина је пет перпера, а за библиотеку два перпера, за сваког ученика без разлике.

Службено. Из канцеларије Управе Учитељске Школе у Пећи, 10. децембра 1913. године Пећ. 2,2

Школска објава

Упис ђака у Држав. Вел. Гимназији на Цетињу, обавиће се за I—VIII. разред 8. 9. и 10. јануара 1914. год.

У први разред примају се деца, која су свршила основну школу, а нијесу старија од 13 год. ни млађа од 10 год.

Пријемни испит полаже се из:

- 1) науке вјере,
- 2) српског језика,
- 3) рачуна, колико се прелази у основној школи.

О полагању пријемних и поправних испита објавиће се при упису.

Уз пријавне листе, које се могу добити у мјесним књижарама прилаже се:

- а) школско свједочанство и
- б) крштеница.

За упис у I. разред плаћа се 4 перп., а у остале по 5 перпера; осим тога плаћају сви ђаци по 2 перпера за ђачку библиотеку.

Број 277. Из Управе Државне Вел. Гимназије, 18. децембра 1913 год., на Цетињу. 2,3

Објава

Позивају се овием сви дужници **Државне Хипотекарне Банке**, да према обрачунама, који им се шаљу, изволе уредити своје, због мораторијума, до сада неисплаћен ануитете.

Мораторијум истиче 20. фебруара 1914 године, којег дана дужници Држ. Хипотекарне Банке дужни су испунити обавезе према истој.

Увјерени смо, да ће се банчини дужници постарати, да до горе означеног времена те своје обавезе уреде, како Банка не би била принуђена, да према њима примјењује мјере, на које јој закон даје право. УПРАВА БАНКЕ. 2,5

Објава

Стево Б. Мартиновић са Цетиња пошао је у Америку прије 7 година. Посљедњи пут се јавио својима назад 4 године из Росиндела и од тог доба није дао више о себи гласа.

Умољавају се сви они који би о поменутом што знали, да то јаве овом Кр. Министарству или оцу поменутом барјактару Бошку М. Мартиновићу са Цетиња.

Број 2923. Из канцеларије Кр. Министарства Иностранних Дјела, 21. децембра 1913. Цетиње. 2,3

Објава

На основу ријешења Г. Министра Финансија и Грађевина, број 13411 од 12. децембра о. г., одржаће се јавна лицитација на дан 29. овог мјесеца од 9—11 сати прије подне у канцеларији Монополског Одсјека — Пореско-Царинске Управе, за набавку 500 комада зумба (машина) за поништавање таксених марака, као и 500 комада штампиља од гуме за ознаку нетаксених акта.

Прије лицитације црногорски поданици полагају кауцију од 2000 перпера у готову или хартијама од вриједности, а страни 4000 перпера у готовом новцу.

Предаја ове набавке има се извршити до 1. фебруара 1914 године потписаној Управи.

Услови за ову набавку могу се видјети за вријеме канцеларијских часова у канцеларији Монополског Одсјека.

Пореско-Царинска Управа задржава себи право, да не уступи ову набавку, ако јој понуђене цијене не буду повољне.

Број 15181. Из канцеларије Пореско-Царинске Управе Кр. Министарства Финансија и Грађевина, 13. децембра 1913 г., Цетиње.

Службена обзнана*)

(Особито важно за наше трговце увознике)

Због тога, што често од појединаца добијам протесте противу „Барског Друштва“ за нестанак или кварење пошилијака (нарочито трговачког еспапа), које то Друштво жељезницом и паробродима превози, на начин, који не одговара законским и другим установљеним прописима, и што многи, из незнања тих прописа, пропусте прибавити на вријеме средства за доказ своје штете, принуђен сам овием обзани: како треба поступати, прије свега, кад се од органа „Барског Друштва“ примају пошилије, даје том Друштву за превоз, а како кад се утврди, да је у њима учињена штета при превозу жељезницом или преко Скадарског Језера.

1) Сопственици пошилијака или њихови опуномоћени замјеници, кад примају ове од органа „Барског Друштва“ у жељезничким или паробродским станицама, не треба да пошилије приме нити пријем истих да потврде својим потписима, док не виде: да ли је односна пошилија онаква, каква је предата „Барском Друштву“ — како што се тиче броја коли, тако и што се тиче стања ових (у колико превозилац законски и иначе по установљеним правилима и уредбама одговара за ово друго). Ако у пошилији њешто недостаје или је иначе каква повреда исте, то утврђују записнички сопственик пошилије, односно његов пуномоћник, и старјешина жељезничке, односно паробродске станице, који и потписују тај записник и на исти се ставља печат дотичне станице. Овај се записник предаје с односном пошилијом сопственику исте или његовом пуномоћнику. — Ако би дотични орган „Барског Друштва“ с чега било одрекао на горе описани начин извести констатацију штете или се он и онај, који пошилију прима, не би сложили у тој констатацији, други ми се има на то пожалити телеграфски и до мог одговора не треба спорну пошилију да прима.

2) Они, који хоће да траже од „Барског Друштва“ накнаду за своје оштећење, односно нестале пошилије, треба да то учине одмах, чим буду о штети извјештени. Тражење има бити писмено и исто треба поднијети у два примјерка преко старјешине жељезничке односно паробродске станице, у којој је утврђена штета, заједно са записником о том и осталим документима (листом предаје, односно приказницом полице, ако се ствар тиче пошилије, која је дошла морем, па не нађена у магазину „Барског Друштва“ у Бару, и оригиналним рачуном о вриједности нестале робе) или само с тим документима без записника, ако пошилија није ни дјелимично дошла (у којем случају с тражење подноси овој жељезничкој односно паробродској станици, преко које се пошилија имала примити). Орган „Барског Друштва“, којем се на овај начин писмено тражење с прилозима подноси, има на једном примјерку тог тражења прибијежити: кад је његов уникат примио и што је све још с њим примио и, потписав ту прибијешку, те потврдив ју печатом станице, повраћа спис предаваоцу тражења.

3) Ако се најдаље у року од мјесеца дана, пошто се писмено тражење, назначено у претходној тачци, са прилозима му предаде, „Барско Друштво“ на исто не одазове, оштећени се има обратити мени, упутив ми уз посебну жалбу противу „Барског Друштва“ и онај дупликат писменог тражења, поднесеног дотичној жељезничкој, односно паробродској станици.

Сва писмена која ми се упућују у вези с мојим службеним положајем, као и документа те остали прилози ових, да би се по закону могла узети у поступак, треба да су снабђевена прописним таксеним маркама.

Напомињем, да се ради на томе, да се „Барским Друштвом“ и односним царинарницама пломбирају жељезнички вагони и мауне (шлепови), у којима речено Друштво прегони робу, те ће онда још боље бити спријечено кварење те робе и неставање исте; а и кад би било тога пошто ће пломбе на пошљедњим станицама ломити и робу прегледати заједнички тамошње царинарнице и органи „Барског Друштва“, још лакше ће се тад долазити до доказних средстава за утврђивање штете у тој роби.

Број 445.

Бар, 12. априла 1912. г.

ДРЖАВНИ КОМЕСАР

при Барском Друштву и Монополу Дувана, Саво П. Вулетић

*) Пошто смо се повратили у редовне прилике то доносимо ову обзнану, која је раније била публикована и која и данас важи, да би се њоме боље користили заинтересовани.

СРПСКИ БУКВАР

за први разред основних школа

прештампао се и може се добити код свих књижара у Црној Гори.

Број 549. Из канцеларије Управе Државне Штампарије, 14. децембра 1913. г., Цетиње.

Судски позив

Рамо и Љиган Таировићи и Маџун Ни-моновић, тежаци из села Стреоца, оптужени су овоме суду због тога, што су 14. августа о. в. год., у планини Станици извршили убиство над Костом Ђирковићем из Бијелог Поља.

Овим се поменути оптуженици позивају, да суду најдаље за три мјесеца ради суђења предстану; у противном, суд ће поступити према пропису § 294. Крив. Суд. Поступка.

Број 1014. V—1913—155.

Пећ, 9. децембра 1913 г.

— Обласни Суд — Предсједник, ЈЕВТО ПОПОВИЋ

1,1

Судски позив

Ђока Асанов Пушит, тежак из Фираје, оптужен је суду због злочина убиства, извршеног над Зефом Марковим из Доблибаре, 22. августа о. в. године.

Поменути окривљеник позива се, да суду најдаље за три мјесеца ради суђења предстане; иначе, суд ће и без његова присуства извршити наредити и пресуду изрећи (§ 294. Крив. Суд. Поступка).

Број 1012. V—1913—165.

Пећ, 9. децембра 1913 г.

— Обласни Суд — Предсједник, ЈЕВТО ПОПОВИЋ

1,1

Приватни огласи

Никшићско Трговачко Акционарско Друштво у Никшићу

упозорује све своје мјеничне дужнике, да што прије измире своје заостале обавезе, како би избјегли све евентуалне непријатне последице, које их очекују по истеку мораторијума, јер се тада неће према истима водити никаквих обзира.

Оним дужницима, који до истека мораторијума буду уређивали своје мјеничне дугове, Друштво им оставља на вољу, да узму на нову мјеницу робе за онолику суму, колико су положили за одплату ранијег мјеничног дуга.

Р. 47, бр. 565, 3,3

УПРАВА

POLJODJELSKA POSLOVNICIJA

ZEMALJSKOG GOSPODARSKOG VIJEĆA KRALJEVINE DALMACIJE, ZADAR

Даје извјешћа за набавку: далматинских вина (на мало и велико), маслиново уље, морске рибе свјеже и конзервиране, као и остале земаљске производе. Уједно *купује* све господарске (пољопривредне) производе.

п. п. бр. 577, 2,5

ОСВЈЕТЉЕЊЕ КОНТИНЕНТАЛ

„АУТОФАКС“ Освјетљење са петролеумом од 100 до 1500 Нормалних свијећа

30 X ЈЕФТИНИЈЕ ОД ЕЛЕКТРИЧНОГ ОСВЈЕТЉЕЊА

Намодерније и најрационалније освјетљење за улице, дворане, радионице, рестаурације, трговине, кафане, бријачнице, и т. д.

ПОСЉЕДЊА НОВОСТ

Знапује се само од себе! Без притиска ваздуха! Није потребна сироводна цијев!

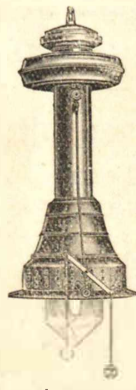
НАЈБОЉЕ РЕФЕРЕНЦИЈЕ

Тражите одмах цијеновник Бр. 293.

А Д Р Е С А:

Continental-Licht- und Apparatebau-Gesellschaft м. б.

Frankfurt am Main. п. п. бр. 567, 3,3 Fabrik und Büro: Mainzerlandstr. 193.

Знапује се само од себе. Без притиска ваздуха. 1200 свијећа = 4 1/2 паре.